

Predmet štátnej skúšky**Kód:** ÚSJK/SLVJ/15**Názov:** Súčasná literárna veda a jazykoveda**Študijný program:**

SAS15m/Stredoeurópske areálové štúdiá

Odporúčaná literatúra:

BLANÁR, V.: Jazyky v kontaktoch. Bratislava: Veda, Slavistický ústav Jána Stanislava, 2007.

COMRIE, B. – CORBETT, G.: The Slavonic languages. London: Routledge, 1993.

Čítame slovenskú literatúru I., II. Bratislava: Ústav slovenskej literatúry SAV, 1997.

ČÚZY, L. – DAROVEC, P. – HOCHÉL, I. – KÁKOŠOVÁ, Z.: Panoráma slovenskej literatúry III. Bratislava: SPN, 2006.

DOLNÍK, J. – BAJZÍKOVÁ, E.: Textová lingvistika. Bratislava: Stimul, 1998.

DORULA, J.: Slováci v dejinách jazykových vzťahov. Bratislava: Veda 1977.

DUDÁŠOVÁ – KRIŠŠÁKOVÁ, J.: Kapitoly zo slavistiky. Prešov: Prešovská univerzita, 2001.

FINDRA, J.: Štylistika slovenčiny. Martin: Vydavateľstvo Osveta, 2004.

HVIŠČ, J. a kol.: Biele miesta v slovenskej literatúre. Bratislava: SPN, 1991.

KRAJČOVIČ, R.: Vývin slovenského jazyka. Bratislava: SPN, 1988.

KROŠLÁKOVÁ, E.: Základy slavistiky a staroslovienčina. Nitra: VŠPg, 1994.

KYSEĽOVÁ, N.: Areálové vzájomné vzťahy slovanských jazykov centrálnej zóny. Banská Bystrica: UMB, 2002.

LEHOCKÁ, I. Úvod do areálovej lingvistiky. Nitra: UKF, 2015.

MARČOK, V. a kol.: Dejiny slovenskej literatúry III. Bratislava: LIC, 2004.

MIKO, F.: Text a štýl. Bratislava: Smena, 1970.

MISTRÍK, J.: Štylistika. 2. vyd. Bratislava: SPN, 1989.

NÁBĚLKOVÁ, M.: Slovenčina a čeština v kontakte. Pokračovanie príbehu. Bratislava - Praha: Veda, Jazykovedný ústav Ľ. Štúra – Filozofická fakulta Univerzity Karlovi v Praze, 2008.

NEWERKLA, S. M.: Areály jazykového kontaktu ve střední Evropě a německo-český mikroareál ve východním Rakousku. Slovo a slovesnost, 68, 2007, č. 4, s. 271-286. Dostupné z <https://docplayer.cz/18904608-Arealy-jazykoveho-kontaktu-ve-stredni-evrope-a-nemecko-cesky-mikroareal-ve-vychodnim-rakousku.html>.

ONDREJOVIČ, S. (ed.): Sociolingvistika a areálová lingvistika. Sociolinguistica Slovaca 2. Bratislava: Veda, 1996.

ONDRUŠ, S. – SABOL, J.: Úvod do štúdia jazykov. 3. vyd. Bratislava: SPN, 1987.

PAULINY, E.: Dejiny spisovnej slovenčiny od začiatkov po súčasnosť. Bratislava: SPN, 1983.

PAŠTEKA, J.: Tvár a tvorba slovenskej katolíckej moderny. Bratislava: Lúč, 2002.

POSPÍŠIL, I. – ZELENKA, M. (ed.): Česko-slovenské vztahy v slovanských a středoevropských souvislostech (Meziliterárnost a areál). Brno: Ústav slavistiky FF MU, 2003.

SLANČOVÁ, D.: Praktická stylistika. 2. vyd. Prešov: Štefan Francko Slovacontact, 1996.

ŠTEFÁNIK, J. (ed.): Antológia bilingvizmu. Bratislava: Academic Electronic Press, 2004.
Dostupné z <http://www.fphil.uniba.sk/index.php?id=2998>.

VAŠICA, J.: Literární památky epochy velkomoravské, Praha: LD, 1966.

VEČERKA, R.: Základy slovanské filologie a staroslověnštiny. Brno: Masarykova univerzita, 1999.

ŽEMBEROVÁ, V. a kol.: Rukoväť literatúry. Bratislava: SPN, 1998.

ŽIGO, P.: Historická a areálová lingvistika. Bratislava: Univerzita Komenského, 2011.

Podmienky na absolvovanie predmetu:

Základnou podmienkou je úspešné zodpovedanie otázok z predmetu štátnej skúšky.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

slovenský a český jazyk

Výsledky vzdelávania:

1. Študent sa orientuje v aktuálnych otázkach literárnej vedy a jazykovedy.
2. Študent pozná tvorbu najvýznamnejších predstaviteľov súčasnej slovenskej literatúry v kontexte stredoeurópskych literatúr. Študent dokáže podrobiť tvorbu najvýznamnejších autorov súčasnej slovenskej literatúry komparatívnej analýze.
3. Študent pozná teoretický rámec stylistiky, areálovej i textovej lingvistiky, má prehľad o vzájomných vzťahoch slovanských i neslovanských jazykov v strednej Európe.
4. Študent dokáže svoje poznatky tvorivo využiť v praxi.

Obsahová náplň štátnicového predmetu:

1. Slovenská literatúra po roku 1945 – historický, politický, spoločenský a kultúrny vývin v rokoch 1945 – 1989.
2. Slovenská poézia v rokoch 1945 – 1989 (nadrealizmus a katolícka moderna, poézia v službách propagandy a prekonávanie schematizmu (Miroslav Válek, Milan Rúfus).
3. Trnavskí konkretisti (Ján Stacho, Ján Ondruš, Lubomír Feldek, Jozef Mihalkovič, Ján Šimonovič).
4. Osamelí bežci (Ivan Laučík, Ivan Štrpka, Peter Repka).
5. Poézia 70. – 90. rokov (Jozef Urban, Ivan Kolenič).
6. Sociálny román František Hečko Červené víno (1948) ako román prechodného obdobia, jeho expresívnosť a lyrická náplň a tvorba Vladimíra Mináča, Alfonza Bednára, Dominika Tatarku, Ladislava Mňačka a Ladislava Ťažkého.

7. Generácia Mladej tvorby alebo Generácia 56 – Ján Johanides, Vincent Šikula, Rudolf Sloboda, Peter Jaroš a autori tematicky spriaznení s Generáciou 56 – Ladislav Ballek.
8. Slovenská dráma 1945 – 1989 (Peter Karvaš, Ivan Bukovčan, RND, GUnaGU, L+S).
9. Exilová literatúra a domáci disidenti (J. C. Hronský, A. Žarnov, R. Dilong, K. Strmeň, M. Šprinc, P. H. Jurina, P. Strauss, J. Haranta, J. Silan, P. G. Hlbina, D. Tatarka, L. Mňačko).
10. Slovenská próza po roku 1989. Slovenská postmoderna (Pavel Vilikovský, Peter Pišťanek, Dušan Mitana, Daniela Kapitáňová alias Samko Tále, Michal Hvorecký, Stanislav Rakús, Viliam Klimáček atď.).
11. Teoretické východiská filologicko-areálových štúdií. Areálová lingvistika ako vedná disciplína.
12. Základné pojmy areálovej lingvistiky (jazyková rodina, jazykový areál, difúzna zóna, izoglosa, centrum, periféria, dialekt).
13. Spôsoby kontaktovania a vzájomný vplyv jazykov (konvergencia a divergencia vo vývoji jazykov, asimilácia, akomodácia, kontaminácia).
14. Areálové vzájomné vzťahy slovanských a neslovanských jazykov v strednej Európe v dejinách a v súčasnosti.
15. Špecifiká jazykovej situácie v strednej Európe. Bilingvizmus a multilingvizmus v tomto regióne.
16. Predmet štylistiky. Formovanie disciplíny. Vzťah k lingvistickým disciplinám.
17. Klasifikácia a vymedzenie štýlém (charakteristika lexikálnych, fónických, morfológických, syntaktických, kompozičných, mimojazykových štýlém).
18. Text a modelové štruktúry textu. Text a príbuzné štylistické pojmy. Obsahové modelové štruktúry.
19. Formálne modelové štruktúry (Štýl. Štýlová vrstva. Štýlová norma. Funkčná stratifikácia národného jazyka, determinanty štýlových modelov. Subjektívne a objektívne štýlotvorné činitele).
20. Klasifikácia a charakteristika funkčných štýlov (vlastnosti a žánre).

Predmet štátnej skúšky
Kód: ÚSJK/SEL/13
Názov: Stredoeurópske literatúry
Študijný program: SAS15m/Stredoeurópske areálové štúdiá
<p>Odporúčaná literatúra:</p> <p>BURKOT, S.: Literatura polska 1939 – 2009. Warszawa: PWN, 2010.</p> <p>Irodalomtörténet. Dostupné z http://www.irodalomtortenet.hu/archivum.</p> <p>HVIŠČ, J.: Poľská literatúra: vývin a texty. Bratislava: Univerzita Komenského, 2001.</p> <p>JANOUSEK, P.: Přehledné dějiny české literatury 1945-1989. Praha: Akademia, 2012.</p> <p>KÓSA, L. (ed.): A magyarságtudomány kézikönyve. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1991.</p> <p>MACHALA, L. – PETRŮ, E. (red.): Panorama české literatury. Olomouc: Rubico, 1994.</p> <p>MENCLOVÁ, V. – VAŇEK, V.: Slovník českých spisovatelů. Praha: Libri, 2005.</p> <p>PANEK, J. – TŮMA, O.: Dějiny českých zemí. Praha: Karolinum, 2008.</p> <p>SZEGEDY MASZÁK, M.: Az irodalom története. Budapest: Gondolat Kiadó, 2007.</p> <p>SZENTPÉTERI, S.: Magyar kódex I – VI. Budapest: Kossuth Kiadó, 2000.</p> <p>WILKON, A. a kol.: Dejiny poľskej literatúry. Bratislava: Tatran, 1987.</p> <p>ZELENKA, M.: Střední Evropa v souvislostech literární a symbolické geografie. Nitra: UKF, 2008.</p>
<p>Podmienky na absolvovanie predmetu:</p> <p>Základnou podmienkou je úspešné zodpovedanie otázok na štátnej záverečnej skúške.</p>
<p>Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:</p> <p>slovenský, český a maďarský jazyk</p>
<p>Výsledky vzdelávania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Študent ovláda teoretický rámec literárnohistorického a literárnokritického vývinu stredoeurópskych literatúr. 2. Študent pozná tvorbu najvýznamnejších predstaviteľov jednotlivých umeleckých smerov a prúdov v kontexte stredoeurópskych literatúr. 3. Študent dokáže podrobiť tvorbu najvýznamnejších autorov stredoeurópskych literatúr komparatívnej analýze.
<p>Obsahová náplň štátnicového predmetu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Periodizácia dejín českej literatúry. 2. Princípy filozofie Jana A. Komenského. 3. Národné obrodenie v českej literatúre. 4. Český romantizmus – K. H. Mácha.

5. Poézia 1. pol. 20 st. – poetizmus.
6. Karel Čapek – život a dielo.
7. Svedectvo života v tvorbe Arnošta Lustiga.
8. Tvorba Bohumila Hrabala.
9. Tvorba Milana Kunderu.
10. V. Havel – dramatik a esejista.
11. Romantizmus v poľskej literatúre – A. Mickiewicz.
12. Tvorba Cz. Miłosza a W. Szymborskej.
13. Próza H. Sienkiewicza a B. Prusa.
14. Dramatická tvorba v Poľsku po 2. svetovej vojne - tvorba Slavomíra Mrożka.
15. Próza A. Stasiuka a O. Tokarczuk.
16. Počiatky maďarského písomníctva – prvé písomné pamiatky, kódexy, kroniky a legendy.
17. Renesancia, humanizmus a barok v maďarskej literatúre – charakteristické črty renesancie a baroka v európskom a maďarskom umení. Bálint Balassi, predstaviteľ maďarskej renesančnej literatúry, Mikulás Zrínyi, predstaviteľ maďarskej barokovej tvorby.
18. Klasicizmus a osvietenstvo. Romantizmus v maďarskej literatúre – Ferenc Kazinczy a reforma maďarčiny. Sándor Petőfi a Mór Jókai ako reprezentanti maďarskej romantickej literatúry.
19. Generácia Nyugatu. Endre Ady predstaviteľ maďarského symbolizmu. Slovenské preklady E. Adyho.
20. Sándor Márai, košický rodák, zaprisahaný nepriateľ diktatúr. Rozbor literárnych diel: Košickí rodáci a Sviece dohárajú.